

DET DANSKE
SPROG- OG
LITTERATURSELSKAB

Aarhus Universitetsforlag
AARHUS UNIVERSITY PRESS

Holberg

Skæmtedigte

ISBN 978 87 7184 197 8
200 sider
Pris: 199,95 kr.
Udkommer 7. juni 2018

PRESSEKONTAKT:
Det Danske Sprog- og
Litteraturselskab

Ledende redaktør:
Peter Zeeberg
tlf.: 22 26 89 09
mail: pz@dsl.dk

Direktør:
Karen Skovgaard-Petersen
tlf.: 33 13 06 60
mail: ksp@dsl.dk

Værket udgives med støtte fra
Augustinus Fonden og A.P. Møller
og Hustru Chastine Mc-Kinney
Møllers Fond til almene Formaal.

Pressemeddelelse

Skæmtedigte

Holberg · Ludvig Holbergs hovedværker 1-22

Hovedredaktører: Laurids Kristian Fahl og Peter Zeeberg

Redaktion: Henrik Andersson, Finn Gredal Jensen og Camilla Zacho Larsen

I begyndelsen af 1720'erne overrumplede Holberg København med en strøm af munter og tænksom skønlitteratur, først *Peder Paars*, så skæmtedigterne og endelig komedierne. Han var grebet af den ubændige skrivekløe som han kaldte sin "poetiske raptus". Og det hele foregik som et spidsfindigt maskespil. Holberg selv optræder ingen steder i disse bøger. Såvel digte som komedier var officielt skrevet af en brygger i Kalundborg ved navn Hans Mikkelsen. Og han blev sekunderet af den lige så fiktive Just Justesen, en frygtelig lærd mand der udstyrede værkerne med pedantiske fodnoter og vidtløftige indledninger. Dette er ironikeren Holberg for fuld udblæsning.

Skæmtedigterne, der udkom i 1722, samme år som de første komedier gik over scenen, er verssatirer. Verden er vanvittig, men skal man le eller græde over det? Det er vist klogest at le – og hos Holberg et det ofte svært at lade være. Hvert digt har sit emne: Vægelsind, litteratur, gamle folk der absolut skal gifte sig med unge.

Kendttest i dag er nok "Zille Hansdatters forsvar for kvindekønnet", hvor Holberg præsenterer et af de temaer der dukker op hele forfatterskabet igennem: Kvinderne burde have ret til at studere og udrette noget i samfundet. Zille vil frem i verden og insisterer på at kvinder kan være lige så kompetente som mænd – og mænd kan være aldeles inkompetente – så: "Hvis mere os betroet var, vi kunne mer' forrette".

Teksteksempel fra ”Zille Hansdatters
Forsvarsskrift for kvindekønnet”,
s. 152:

Den lov som lukker kvinder ud
fra embed' og bestilling,
så grundig er som om et bud
man udgav at ej tvilling,
ej nogen der har kruset hår,
en vorte udi panden,
hvis ben der ikke lige står
og rank som på en anden,
der født var på en julenat,
og andet sådant mere,
skønt man hos ham fandt visdoms skat,
ej måtte dommer være.
Ja, sådan lov mod kvindekøn
natur så lidt behager
som at i Kina skræddersøn
ej blive må skomager.

Originaltekst:

Den Lov, som lukker Qvinder ud
Fra Embed og Bestilling,
Saa grundig er, som om et Bud
Man udgav, at ey Tvilling,
Ey nogen der har kruset Haar,
En Vorte udi Panden,
Hvis Been der icke liige staaer
Og rank, som paa en anden,
Der fød var paa en Juule-Nat,
Og andet saadant meere,
Skjøndt man hos ham fant Viisdoms Skat,
Ey maatte Dommer være.
Ja saadan Lov mod Qvinde-kion
Natur saa lidt behager,
Som at i China Skredden-Søn
Ey blive maa Skoemager.

”Som bitter medicin en sund satire jo er,
som en kirurgisk kniv, der heler når den skær’.
Den sårer hjerterne, men dennem siden læger,
den først til hævn, men straks til kærlighed bevæger.”

Citat fra *Skæmtedigte*, s. 95

Holberg · Ludvig Holbergs hovedværker 1-22:

Værket omfatter:

Komedier (i syv bind)

Danmarks riges historie (uddrag) (i tre bind)

Epistler (i fem bind)

Niels Klim

Moralske tanker

Peder Paars

Natur- og folkeretten

Skæmtedigte

Udvalgte epigrammer

Levnedsbreve

Værkerne ledsages af indledninger, omfattende ordforklaringer og oversættelser af passager på fremmedsprog.

Ludvig Holbergs Skrifter (holbergsskrifter.dk) udgives af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab og Universitetet i Bergen i samarbejde.